

STICHTING VRIENDEN VAN OUD GENEMUIDEN

Jaarverslag 2022

Na twee jaar, waarin alles voornamelijk draaide om het corona-virus, konden in februari 2022 bijna alle beperkingen worden opgeheven, waarna het Historisch Centrum Genemuiden op 25 februari de deuren weer opende voor de bezoekers. Twee weken daarna, op 11 maart, werd de jaarvergadering en ni'joarsvesite als vanouds gehouden op de bovenverdieping van het Historisch Centrum Genemuiden. In deze jaarvergadering werd o.m. stilgestaan bij het overlijden van Tanya van Goor op 31 januari 2022. Per 1 januari was zij juist benoemd, als opvolgster van Andres Post, tot secretaris van de Stichting Vrienden van Oud Genemuiden. Ongeveer twee jaar is zij betrokken geweest bij de stichting. Wij zullen haar blijven herinneren als een meelevend en trouwe vrijwilligster.

In 2022 bestond het bestuur uit de volgende personen: Sijm van Lente - voorzitter, Andres Post - secretaris, Harwin van Lente - penningmeester, Co Mateboer en Robert Pleijzier - bestuursleden. Hierbij moet worden aangetekend dat Andres Post per begin juni 2022 de secretariële taken heeft overgedragen aan de nieuwe vrijwilligster Jannie Mateboer. In de vrijwilligersvergadering van 8 december 2022 is aangegeven dat tijdens de nieuwjaarsvisite op 20 januari 2023 zal worden voorgesteld om Jannie Mateboer officieel te benoemen als secretaris. Andres Post blijft bestuurslid.

Het bestuur heeft eenmalig vergaderd op 20 juli. Dit met betrekking tot het kopen en verkopen van de panden van de familie Harms aan de Nijstad. We komen verder in dit verslag hierop terug. Er is 4 keer een vrijwilligersvergadering gehouden t.w. 7 maart, 7 juni, 7 september en 8 december. Alle vergaderingen zijn gehouden in het Historisch Centrum Genemuiden.

In 2022 mochten wij 6 nieuwe vrijwilligers verwelkomen. Dat zijn: Helmich Beens, speciaal gericht op de documentatie en het beter toegankelijk maken en digitaliseren hiervan. Erik Driessen, die zich m.n. zal bezighouden met het beheer, het moderniseren en het gebruiksvriendelijk maken van de website. Cor Kuilart, hij gaat samen met Andres Post zich richten op de genealogie, Jannie Mateboer, voor de secretariële werkzaamheden en op de valreep van het oude jaar hebben Herma Driessen en Eddy Beens zich aangemeld voor het begeleiden van de schoolklassen. Waardoor op 31 december 2022 de Stichting Vrienden van Oud Genemuiden 27 vrijwilligers telde (inclusief bestuursleden). Op 4 november II. hebben de vrijwilligers samen met partners een gezellige avond gehad bij Brasserie van Dijk in Genemuiden. Hoe de Stichting Vrienden van Oud Genemuiden het afgelopen jaar financieel heeft gedraaid hoort u straks van onze penningmeester Harwin van Lente, die het financiële jaarverslag zal presenteren.

Wat betreft het aantal donateurs - Per 31 december 2021 hadden wij 1088 donateurs. Eind 2022 waren dat er 1104, een plus van 18. Een extra oproep in Old Nijs en zeker de activiteiten rondom de herdenking van de pontramp hebben hieraan meegewerkt.

Wij gaan nu verder met de activiteiten van de clusters waarmee de Stichting Vrienden van Oud Genemuiden naar buiten treedt: dat zijn.

- Het Historisch Centrum Genemuiden
- Werkgroep 'Klederdracht'
- Werkgroep 'Genealogie'
- De Taelkrink

We beginnen met **het Historisch Centrum Genemuiden**.

Gedurende de coronatijd was het HCG door alle beperkingen regelmatig gesloten. Er waren een aantal activiteiten die helemaal stillagen, maar er waren er ook die gelukkig wel konden doorgaan.

Vanaf 25 februari was het museum op alle zaterdagmiddagen weer geopend. En ook tijdens Koningsdag, Biestemærk en 'Genemuiden Kamerbreed' waren de bezoekers welkom. Met name met 'Genemuiden Kamerbreed' op 17 september was het erg druk in het museum. De toegang was deze dag gratis. En na afloop van een stadswandeling met onder meer een bezoek aan het oude kerkhof konden de wandelaars in het museum een kopje koffie met een krakeling nuttigen. In de voorkamer werd 's morgens en 's middags een verhaal voorgelezen en de hele dag was de Archeologische Werkgroep Zwartewaterland aanwezig om iets te vertellen over aarden pijpen en tevens archeologische vondsten op waarde te schatten. Ook was de belangstelling erg groot voor de expositie van de opgebaggerde spullen uit de binnenhaven en de film die speciaal hiervoor was gemaakt. Overigens waren de baggervondsten tijdens de Biestemærk ook een uitstekende publiekstrekker.

Maar er waren meer activiteiten die in 2022 de aandacht trokken.

We willen beginnen met de **herdenking van 100 jaar pontramp**

Op 8 maart 2022 was het precies honderd jaar geleden dat de veerpont in een vliegende storm op het Zwartewater verging. Deze verschrikkelijke ramp heeft een geweldige impact gehad op de bevolking van Genemuiden. Elf van de veertien opvarenden verdronken. Hun namen staan vermeld op een monument bij het Veer. Om de slachtoffers te gedenken werd er 's avonds op 8 maart een stille tocht gehouden. Ongeveer vijftig mensen waren hierbij aanwezig. Bij het Veer sprak burgemeester Eddy Bilder de aanwezigen toe en legde hij een krans. Na afloop kwamen de genodigden samen in het Historisch Centrum Genemuiden om na te praten.

Van de verhalen die men nog kon achterhalen en achtergrondinformatie over de overledenen zijn een vijftal films gemaakt en in de week van 7 tot 11 maart is elke avond een aflevering uitgezonden via verschillende media.

In Genemuiden, maar ook daarbuiten, werd door velen heel positief gereageerd op de uitzendingen. Hetzelfde gold voor de special van Old Nijs, die geheel was gewijd aan de ramp, met o.a. levensbeschrijvingen van de slachtoffers. Dit boekje werd half

juli als geschenk door onze stichting huis aan huis in Genemuiden verspreid. Maar ook daarna hebben veel nabestaanden van de slachtoffers en belangstellenden van buiten Genemuiden gevraagd of ze een exemplaar van deze editie van Old Ni'js mochten ontvangen. De Taelkrink en met name Jannie Bakker heeft voor deze herdenking heel veel werk verzet.

Aansluitend op het voorgaande kan worden vermeld dat als bijzondere schenking is binnengekomen het orgel, dat oorspronkelijk eigendom was van het burgemeesters-echtpaar Groote Balderaar ten Velde. De inboedel van het echtpaar werd na de ramp geveild en het harmonium werd gekocht door caféhouder Belt in de Moespot. Daar heeft het jarenlang in de huiskamer gestaan. Nadat in 2021 de zoon van de vroegere cafébaas was overleden, is de inboedel opgeruimd en heeft de nabestaande het orgel aan het Historisch Centrum Genemuiden geschonken. Tevens heeft onze stichting een klokkenstel, dat ook in het bezit is geweest van burgemeester Ten Velde, kunnen kopen.

Uitbaggeren Binnenhaven en expositie van de baggervondsten

In december 2021 werd er een begin gemaakt met het uitbaggeren van het Veergat. Door een aantal vrijwilligers en belangstellenden zijn alle voorwerpen, die boven water kwamen, schoongemaakt, gesorteerd en daarvan is er een expositie ingericht op de bovenverdieping van het Historisch Centrum Genemuiden. Co Mateboer had als onderdeel van de expositie een maquette gemaakt van de Binnenhaven en de gebouwen er omheen en tevens draaide er een film, die het hele baggerproject liet zien.

Er was veel belangstelling voor deze expositie. Met name de kinderen, die in het kader van het schoolklassenproject het museum bezochten, waren laaiend enthousiast. Vooral als ze dan ook nog een opgebaggerd voorwerp, voorzien van een certificaat van echtheid, mochten uitzoeken en meenemen naar huis.

Achteraf bezien viel het resultaat van de vondsten wat tegen, maar tegelijkertijd was dit een kans, die we als stichting niet voorbij mochten laten gaan.

Eind december zijn de spullen gesorteerd en deels opgeruimd.

Podcasts historie Genemuiden

Omstreeks maart 2021 is er een eerste gesprek geweest met Podcastmeesters over het maken van podcasts over de historie van Genemuiden, Kamperzeedijk en Mastenbroek. We zaten toen volop in het coronatijdperk.

Hierna volgden nog enkele gesprekken met Podcastmeesters en een aantal vrijwilligers en werd er gestart met het samenstellen van de teksten.

Door corona konden pas in het 4e kwartaal van 2021 acht podcasts daadwerkelijk worden opgenomen met in totaal 27 onderwerpen. Het bewerken van het ruwe materiaal tot de juiste versies heeft wat langer geduurd dan gewenst, door onder andere ziekte en privéomstandigheden van de makers. Uiteindelijk zijn de podcasts in oktober en november 2022 online gegaan. Het was een omvangrijke klus en ook leerzaam voor een eventueel vervolg om op deze manier informatie digitaal te delen met onze doelgroepen.

Bezoek schoolklassen met lesprogramma

Coördinator Gerda Tuinman heeft speciaal een verslagje gemaakt van dit project.

Totaal hebben er in 2022 - 7 groepen het HCG bezocht.

6 april groep 2 van de Eben Haezerschool Genemuiden - 19 kinderen

11 mei groep 6 van de Joh. Bogermanschool - 23 kinderen
25 mei groep 6/7 Openbare School de Vogelaar - 25 kinderen
8 juni groep 5/6 van de Driester van de Kamperzeedijk - 12 kinderen
6 juli groep 6 Petrus Datheenschool Urk - 18 kinderen
9 nov. groep 5/6 Maarten Lutherschool Genemuiden - 22 kinderen
30 nov. groep 6 school 'Het Anker' uit Hasselt - 23 kinderen.

Bij elkaar 142 kinderen.

Hoe gaat het er toe tijdens het bezoek?

We beginnen op de bovenverdieping met een welkom en daar verkleden zich de kinderen. De meisjes krijgen een schort voor en linten in het haar en de jongens een pet op en rode zakdoek om de nek. Dit vinden ze erg leuk. Er was zelfs eens een meisje dat vroeg of ze de schort mocht meenemen naar huis, zo mooi vond ze die.

Dan gaan we in 4 groepjes ons programma afwerken, dat is:

- Schrijven met kroontjespen en met een griffel op een lei
- In de stijlkamer wordt een verhaal verteld en daarna mag men even in de bedstee liggen
- Koffiebonen malen en wegen
- Scheren in de kapperszaak
- Als het mooi weer is soms ook spelletjes buiten en dan laten we een ander onderdeel vervallen.

Tijdens het programma krijgen ze altijd wat te drinken en te snoepen en na afloop wordt er een groepsfoto in de tuin gemaakt.

Luiemotte.

In 2020 en 2021 kon de Luiemotte helaas niet doorgaan. Maar op maandagmorgen 2 mei 2022 waren er ook slechts twee Luiemottes, die door Genemuiden trokken. 's Avonds kregen ze bij het museum uit handen van burgemeester Bilder de inmiddels ook traditionele medaille. Hierna maakten ze nog een rondgang door de Meente.

Project 'Gevelstenen'

In 2022 is begonnen met de voorbereiding om 2 gevelstenen in Genemuiden, die bij enkele huizen zijn ingemetseld, nader te onderzoeken, te beschrijven en hun oorspronkelijke kleuren terug te geven.

Aankoop panden Nijstad

SVvOG was al lang op zoek naar mogelijkheden tot uitbreiding van het museum voor diverse activiteiten. Nu deed de mogelijkheid zich voor om de opstallen Nijstad 6 van de familie Harms te kopen. Deze grenzen aan de achterzijde bijna aan het museum. Het plan was alle opstallen met bijbehorende grond te kopen en gelijk de woonhuizen en garage aan de Nijstad door te verkopen en op het resterende stuk grond een schuur te bouwen, die kan worden gebruikt voor educatie-activiteiten, opslag, reparatie en restauratie. Sijm van Lente en Robert Pleijsier hebben deze deal geheel begeleid, maar voordat alles rond was, heeft het hen heel veel tijd en moeite gekost. De officiële overdracht vond op 30 september 2022 plaats.

Daarna moest er nog weer met de gemeente worden overlegd over een oplossing voor de parkeervoorziening en was er tevens overleg m.b.t. de groenvoorziening en duurzaamheid.

Daarnaast is er met de Opleidingsvereniging Genemuiden van gedachten gewisseld om van de bouw van de schuur een leerlingenproject te maken en tevens worden er

nog sponsoren gezocht voor b.v. voordelige levering van materialen en installaties. Dit alles bij elkaar kan namelijk enorm veel schelen in de bouwkosten. Per 31 december 2022 was de financiering voor de bouw van de schuur d.m.v. sponsoring en subsidies zo goed als rond.

Werkgroep Klederdracht

Voor de werkgroep Klederdracht was 2022 een rustig jaar. De leden van deze werkgroep kwamen wel geregeld bij elkaar in het Historisch Centrum Genemuiden voor allerhande werkzaamheden met betrekking tot de klederdracht, maar bijvoorbeeld klederdrachtpresentaties zijn er niet geweest. Deze groep zorgt er ook voor dat de ruimtes in het museum er altijd verzorgd en schoon uitzien.

Werkgroep Genealogie

Wat de stamboomactiviteiten over het jaar 2022 betreft, kan allereerst gewezen worden op het feit dat de werkgroep versterking heeft gekregen in de persoon van de gedreven stamboomonderzoeker Cor Kuilart. In de tweede helft van het jaar zijn Andres en Cor begonnen met een ambitieus project: het maken van een doorzoekbaar register op de begraafboeken van de oude begraafplaats van Genemuiden uit de periode 1877 tot 2006. Harwin van Lente heeft een opzet van een register gemaakt in Excel. En Andres en Cor zijn iedere dinsdagavond bezig met het vullen van het register met de gegevens van de begraven personen. Dat is geen eenvoudige klus: het gaat om heel veel namen, de oudere onderdelen van de begraafboeken zijn niet altijd gemakkelijk te lezen, achternamen moeten gecontroleerd worden op de juiste schrijfwijze, soms moet een datum of een familierelatie gecontroleerd worden. Daarnaast zijn er ook regelmatig vragen van derden die beantwoord moeten worden. Verder kan ieder lid van de werkgroep zelfstandig stamboomonderzoek uitvoeren vanachter zijn eigen computer. Zo is Andres bezig met het maken van een geactualiseerde versie van de stamboom van de familie Van den Berg. Hij hoopt deze activiteit begin 2023 af te ronden.

De Taelkrink

Als de Taelkrink op 12 april 2022 haar eerste van de drie reguliere vergaderingen van dat jaar houdt, is er al veel gebeurd. Het jaarverslag over 2021 merkt al op dat er hard wordt gewerkt aan de verhalen over de pontramp. De insteek is dan nog dat er op 4 maart 2022 een Olde Oavmd over deze catastrofale gebeurtenis zal worden gehouden, waarbij de Taelkrink na de pauze de verhalen van de nabestaanden zal brengen. Maar de twijfel heeft dan al toegeslagen: zal zo'n avond, gezien de coronomstandigheden, wel mogelijk zijn? Op 7 januari wordt er in klein comité al overlegd met Klaas Jan Barneveld over een plan B: een documentaire, in plaats van de Olde Oavmd. Nog tot eind januari wordt er op twee gedachten gehinkt, maar dan wordt de knoop doorgehakt: de Olde Oavmd wordt afgeblazen en alle energie wordt in de documentaireserie gestoken. Op 15 en 16 februari vinden de opnames plaats. Negen Taelkrinkers en andere medewerkers van de St. Vrienden van Oud Genemuiden leven zich in in een nabestaande en vertellen over het leven van de slachtoffers, de impact van de ramp op hun leven en hoe het verder met hen ging. Sijm en Andres vertellen de historische achtergronden en de verhalen van de overlevenden. De opnames vinden plaats op verschillende locaties in het Historisch Centrum Genemuiden. Het resultaat is een vijfdelige documentaire die in de week van 7 tot 11 maart online gaat en de belangstelling ervoor is overweldigend.

Gedurende het voorjaar komt er langzaam maar zeker een einde aan de coronabeperkingen en pakt de Taelkrink haar normale activiteiten weer op. Helaas kan het traditionele 'Veurleezn op Zolder' in de dialectmaand maart nog geen doorgang vinden, maar 'Genemuiden Kamerbreed' op 17 september gelukkig wel. De Taelkrinkers Wim, Gera en Jannie verzorgen een optreden in 't Olde Stadius en in de Meente, terwijl Co deze dag voorleest in het HCG.

De wekelijkse Stadskoerier rubriek 'Beste möppies' wordt per 1 augustus afgerond en in september vervangen door een herhaling van de 17 jaar oude rubriek 'Allemaal Kienders van Jannoa'. Ondertussen bezint de Taelkrink zich op iets nieuws. Ook wordt er in 2022 weer maandelijks een uurtje met streektaal gevuld voor de CBO: het programma 'De Kniepliende'. De opnames hiervoor vinden plaats op 12 en 14 juli én op 19 en 22 december. Op 8 november valt de Taelkrink in op een verenigingsavond voor de vrouwenvereniging Ontmoeting. Hoewel er maar weinig voorbereidingstijd is, wordt het een gezellig avond. De Taelkrinkers kunnen langzamerhand putten uit archief en ervaring!

Eind 2022 rondt de Taelkrink ook haar nieuwe verhalenprogramma af: een verzameling van humoristische verhalen, sketches en liedjes rond het Veer. Op 12 januari 2023 staat de première gepland bij de NVVH in Genemuiden.

Op 14 en 17 november hadden er weer opnames plaats voor 'Veurleezn op zolder digitaal'. Deze verhalen zullen in het nieuwe jaar online gaan, als introductie op het échte Veurleezn op Zolder, dat voor 17 maart 2023 gepland staat. Blij is de Taelkrink dat ook Riek van der Wulp mee kon doen met de opnames. Een maand later, op woensdag 14 december, is zij getroffen door een herseninfarct waarbij haar spraakvermogen is aangetast. Wij hopen uiteraard nog op herstel; het groepje Taelkrinkers wordt echter steeds kleiner en aanvulling is wel heel dringend gewenst... Maar na twee coronajaren is de Taelkrink dankbaar voor wat er in 2022 weer mogelijk was en maakt zij met enthousiasme plannen voor het nieuwe jaar.

Tot zover het overzicht van 2022

Laten wij dankbaar zijn, dat na de afgelopen moeilijke jaren, dit allemaal toch weer kon worden opgepakt en nog met veel plezier ook.

Het is hierbij onze wens en bede dat het jaar 2023 een goed en gezegend jaar mag worden voor onze Stichting Vrienden van Oud Genemuiden!

Genemuiden, 20 januari 2023

Jannie Mateboer